

Stockholm 2019-01-16

Publicistklubben ber härmed att få lämna synpunkter på *Myndigheten för press, radio och tv:s föreskrifter (MPRTFS 2019:x)*. Angående nya former av mediestöd.

Anna Hedenmo
ordförande

Vår referens:
Nils Funcke
nils.funcke@gmail.com
072 - 563 38 64

Till

Myndigheten för press radio och tv

nyttmediestod@mprt.se

Yttrande över utkast till föreskrifter

Inledningsvis

PK har sedan slutet av 1874 verkat för en vid tryck- och yttrandefrihet. Det var PK som initierade införandet av etiska regler för pressen. Det självreglerande system som med Allmänhetens Pressombudsman (PO) och Pressens Opinionsnämnd (PON) har nu verkar i över 100 år. Systemet finansieras av medierna själva och styrs av huvudmännen via Pressens samarbetsnämnd av PK, Journalistförbundet. TU-medier i Sverige samt Sveriges Tidskrifter. Sedan slutet av 1960-talet har Chefs JO och ordföranden i Advokatsamfundet utsett allmänhetens representanter till PON.

Att den självreglerande verksamheten står fri från stat och myndigheter är en grundbult i hela konstruktionen. Samtidigt har verksamheten getts ökad trovärdighet genom allmänhetens representanter och att ordföranden och vice ordförandena i PON utses bland Sveriges domare eller f d domare.

För ytterligare information om verksamhetens historik och detaljer om nuvarande uppbyggnad och verksamhet hänvisas till www.po.se. Vi står självfallet till tjänst med ytterligare upplysningar om myndigheten så önskar.

Vi begränsar vårt yttrande över utkastet till den koppling som föreslås mellan myndighetens prövning av mediestödet och det etiska systemet.

Kravet på etik i mediestödsförordningen

Det drifts- och utvecklingsstöd (presstödet) som funnit sedan slutet av 1960-talet har och ställer vissa krav för att kunna utbetalas. Kraven har varit tydliga och förutsebara och gäller t.ex. upplaga och objektiva mätningar av relationen mellan det egenproducerade materialet och övrigt innehåll i tidningen.

Av SFS 2018:2053 framgår att prövningen för att beviljas mediestöd ska omfatta även själva sakinnehållet i medierna. I mediestödsförordningen talas om *oberoende nyhetsförmedling* och *hög kvalitet*. Som punkt 6 under rubriken "allmänna förutsättningar för mediestöd" anges att mediestöd får lämnas till allmänna nyhetsmedier som "följer god medieetisk sed".

Etikkravet i myndighetens föreskrifter

Vi förstår att myndigheten när kravet på god etik ska konkretiseras gärna vill använda det etablerade självreglerande systemet.

Enligt utkastets 8 § ska myndigheten vid prövning om stöd ska beviljas eller återkrävas göra en "helhetsbedömning" om den sökande följer av "mediebranschen allmänt vedertagna publicitetsregler och den praxis som utvecklas vid tillämpningen av dessa". Vi utgår ifrån att det är PO/PON som avses även om det inte uttrycks tydligt.

Skrivningen är problematisk av flera skäl.

När det gäller praxis har PON alltid varit mån om att inte hänvisa till tidigare fall och därmed inte utveckla en praxis. Varje fall ska bedömas på sina egna meriter. Visserligen finns en grundlinje vid bedömningen om vem som t.ex. anses vara en offentlig person men även detta är en rörlig definition som förändras och som på intet sätt är det enda avgörande om en enskild ska anses ha fått utstå en oförsvarlig publicitetsskada.

Att försöka hitta en praxis på samma sätt som sker inom domstolarna låter sig helt enkelt inte göras när det gäller det självreglerande systemet.

Etikbestämmelsen i 8 § fortsätter med att uttrycka att de medier som är anslutna till det pressetiska systemet får anses uppfylla kravet på att följa god medieetisk sed. Denna presumtion upphävs om "det framkommer tydliga indikationer på att kravet inte uppfylls".

Sammantaget innebär förordningen och föreskrifterna att en myndighet initialt utan egen prövning godtar att medier anslutna till självregleringen uppfyller god etik. Medier som inte är anslutna ska däremot prövas av en myndighet enligt de etiska regler som de traditionella medierna enats om.

Vi har svårt att se hur prövningar på dessa grunder ska kunna förenas med kravet på saklighet, opartiskhet och att alla ska behandlas lika som gäller för svenska myndigheter.

Den allvarligaste invändningen från PK är att statlig prövning kopplas till ett frivilligt system. Denna sammanvävning riskerar att undergräva trovärdigheten i det självreglerande systemet. I sin förlängning när en myndighet ev. häver presumtionen om god etik framstår det som att PO/PON står under överprövning av en myndighet.

Det ligger i det allmännas intresse att PO/PON inte ens kan misstänkas för att utgöra en del av en statlig prövning utan istället utvecklas av medierna själva och förhoppningsvis utökas till att omfatta även etermedier.

Det ligger inte på PK att skissera ett alternativ för hur myndigheten ska lösa kravet i förordningen på prövning av etik i medier som söker bidrag. Men som vi ser det återstår inget annat alternativ än att myndigheten fastställer egna etiska regler och prövar dessa inom myndigheten. Endast så kan det självreglerande systemet upprätthålla sin trovärdighet. Endast så kan myndigheten upprätthålla kravet på att alla ska behandlas lika, förutsebarhet och att myndigheten självständigt ska pröva ansökningar och inte överlåter till någon annan att göra en första etikprövning.

Sammanfattning

- Någon praxis att basera myndighetsprövningen på finns inte inom det självreglerande systemet.
- Kravet på likabehandling är inte förenligt med presumtion för att vissa utvalda medier uppfyller kraven på god etik.
- En sammanvävning av myndighetsprövning och frivillig reglering riskerar trovärdigheten i det självreglerande systemet.
- Myndigheten måste själv utforma etiska regler för att få tillstånd en förutsebar prövning av mediestödet.

Anna Hedenmo
ordförande

Nils Funcke
föredragande